

Archiv obce Újezd pod Přimdou

1903 – 1945

Inventář

EL NAD č: 165

AP č: 376

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	9
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	9
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky.....	10
Seznam použitých pramenů a literatury.....	11
Přílohy:	
Příloha č. 1 – Seznam použitých zkratk.....	12
Inventární seznam.....	13

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Organizaci místní samosprávy, převedením pravomocí do rukou obcí, předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Následoval zákon o provizorním zřízení obecním č. 170/1849 Ř. z. ze dne 17. března, který zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde vrchnost doposud zastupovali venkovští rychtáři a konšelé, pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy. Stále ještě omezené obecní pravomoci zaručily obcím alespoň základní práva, mezi něž patřila práva: svobodné volby zástupců, domovské, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejnit veřejně výsledky obecního hospodaření a zveřejnění jednání obecních zástupců. Jednalo se o zlomový počín, vyvolaný zejména tlakem na politickou situaci ve státě. Zprvu udílená samostatnost zemská přenesla se na úroveň krajskou, okresní a obecní. Přestože by se tak mohlo zdát, že majitelé dosavadních panství tím přišli o řadu výhod, opak je skutečností. Mohli snáze uplatnit svůj vliv především tam, kde jej potřebovali využít nejvíce. Postupně mohli získat kontrolu nad obcemi a později nad celými okresy.

Shora uváděná zákonná úprava, takzvané Stadionovo prozatímní obecní zřízení, vycházela z uvozovacího patentu a v něm uvedeného hesla, že základem svobodného státu je svobodná obec. Zákon jej zachovával tak, že hovořil o obcích místních, okresních a krajských. Skutečně platnými se však staly pouze předpisy o obcích místních.

Obce se staly nejnižším článkem místní samosprávy. Obvod těchto obcí se shodoval s katastrálním územím. Novým prvkem se stalo zavedení pravidla, že každé sídliště se muselo stát obcí či součástí obce nazývané osadou. Dřívější rozdíly mezi sídlišti různých stupňů byly zachovány pouze v názvoslovích těchto obcí, jako města, městyse čili městečka a vesnice či vsi. Každá obec náležela do určitého soudního a politického okresu a každá osoba musela patřit do evidence některé obce. Pokud některé z obcí nesplnily zákonné požadavky, mělo se přistoupit k jejich sloučení s jinou obcí, přestože by s tím dotčená obec nesouhlasila.

Stadionovo zřízení rozlišovalo dvojí působnost obce. Obec se měla starat především o svoje vlastní záležitosti, obecní zřízení tehdy hovořilo o přirozené působnosti obce. Ve své působnosti nemohla být obec omezována mimo zákonem uváděné případy. Jakýmsi protipólem přirozené působnosti obce se stala působnost přenesená. Tato působnost zahrnovala obstarávání určitých veřejných věcí, které obci nařizovala státní správa.

V každé obci se povinně zřídily dva orgány, obecní výbor a představenstvo. Obecní výbor volený na tři roky představoval kolegiální orgán a rozhodoval většinou hlasů. Disponoval však pouze usnášecí a dozorcí mocí, bez možnosti použít moc výkonnou. Užším orgánem, voleným právě z členů obecního výboru, se stalo obecní představenstvo. Skládalo se ze starosty a alespoň dvou radních. Nepředstavovalo ovšem kolegium, radní vytvářeli jen pomocný a zastupující orgán v době starostovy nepřítomnosti v úřadu, samotný starosta se stával výkonným orgánem, který prováděl usnesení obecního výboru.

Nad samosprávnými orgány se zavedla instituce dozoru a starosta mohl využívat práva prozatímního odložení výkonu rozhodnutí obecního výboru, pokud to odporovalo zákonům nebo mohla být způsobena škoda obci samotné. V roce 1850 došlo k rozšíření dozorcí moci a místním obcím přibyla policie. Nadřízený okresní úřad měl dohlížet na práci starosty v oboru

místní policie patřící do přirozené působnosti obce. V nutných případech pak uváděl věci do pořádku. Vláda mohla obci kdykoliv výkon místní policie odejmout a zabezpečit její činnost za pomoci vlastních orgánů.

Vlastní činnost obecní samosprávy začala v roce 1850, kdy byly aktivovány nově zřízené státní politické úřady. Došlo k územní reformě obcí a obecní samospráva se posléze stala skutečností.

K vydání dalšího obecního zřízení došlo v roce 1859, v platnost vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu a navíc nastalo odstranění veřejnosti jednání orgánů obecní samosprávy. Po vydání Říjnového diplomu docházelo k postupnému odstranění zásahů do samosprávy. V roce 1861, po volbách do obecních orgánů, v nichž zvítězili ve většině měst v Čechách čeští zástupci, byla veřejnost jednání zavedena opět. Rok poté vstoupil v platnost rámcový říšský obecní zákoník jako výsledek jednání mezi vládou, snažící se dostat obce pod větší kontrolu, a mezi parlamentem. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a řád volební pro Slezsko, o rok později také pro Moravu a Čechy č. 7/1864 Z. z. Tato zřízení se vztahovala na všechny obce příslušné země s výjimkou statutárních měst. Každá nemovitost musela náležet do svazku některé obce. Samosprávné obce se mohly slučovat a rozlučovat a za určitých okolností měnit svoje hranice, o čemž však s konečnou platností rozhodovaly zemské sněmy.

Obecní zřízení rozlišovala dva druhy občanů do obce náležejících. Jednalo se o skupinu osob spojenou s obcí na základě jakéhosi hmotného svazku či o skupinu osob přespolečných. Je zřejmé, že prvně uváděná skupina disponovala všemi výhodami, které jí ze zákona příslušely, avšak nejdůležitějším právem bylo právo volební.

Voliči oprávnění k volbě volili na tříleté funkční období obecní výbor. Počet členů výboru se odvíjel podle zalidněnosti obce a v Čechách se pohyboval mezi osmi a 36 členy, na Moravě od sedmi do 30 členů. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a obecního radního. Počet členů obecního představenstva nesměl přesahovat třetinu členů obecního výboru, počet radních však nemohl klesnout pod dva. Obecnímu výboru se v této době občas říkalo obecní zastupitelstvo. Každý volitelný a řádně volený občan byl povinen volbu přijmout, výjimky z tohoto pravidla byly přesně stanoveny.

Obec, její činnost a veškerý život v ní tak v podstatě existoval v nezměněné podobě téměř do roku 1918, kdy se po vzniku nového, samostatného státu přijala zcela odlišná opatření pro obecní samosprávu.

Základním pravidlem pro chod obce po roce 1918 zůstal nadále předpoklad, že o obecních záležitostech může rozhodovat pouze osoba, která přispívá na udržování obecního hospodářství, avšak vyvstala potřeba řešit situaci s volebními řády. Na počátku roku 1919 tak vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení, zákon č. 75/1919 Sb. o řádu volení v obcích a zákon č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení.

Volební řád představoval výsledek dohody občanských stran se sociální demokracií a přinášel značnou demokratizaci. Přiznával totiž všeobecné, rovné, tajné a přímé hlasovací právo při volbách do obcí všem osobám, které měly v obci alespoň tříměsíční trvalé bydliště, a které nebyly určitým způsobem diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní volební právo se přiznalo osobám ve věku od 26 let a volený musel alespoň jeden rok v obci bydlet. Volilo se na základě kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení. Volební období se prodloužilo na čtyři roky, v roce 1933 na šest let, aby se sjednotila délka volebních období

s ostatními samosprávami. Vznikly obecní finanční komise, v nichž jednu polovinu představovali zástupci zvolení obecním zastupitelstvem a druhou zástupci jmenovaní okresním úřadem. Jednalo se tak především o kontrolu ze strany státu, který si v obcích nepřál převahu socialistické většiny, která by mohla volně nakládat s obecními prostředky. Komise mohly kontrolovat veškeré obecní hospodaření a odvolávat se proti všem usnesením obecního zastupitelstva finanční povahy.

Zákonná novela obecních zřízení rozeznávala tyto řádné orgány obcí: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu, případně jeho náměstky a komise.

Obecní zastupitelstvo nahradilo dřívější obecní výbor. Jeho zvolení se účastnili všichni voliči oprávnění k volbě a skládalo se z devíti až 60 členů podle počtu obyvatel v obci.

Ze svého středu volilo obecní zastupitelstvo obecní radu, která nastupovala na místo dřívějšího obecního představenstva. Skládala se ze starosty, jeho náměstka či náměstků a členů rady, radních. Počet všech těchto členů činil znovu jednu třetinu obecního zastupitelstva, proto se stanovil počet jeho členů na devět, aby rada byla nejméně tříčlenná. Plnila totiž také funkci obecního trestního senátu, a tento musel být nejméně tříčlenný, tvořil jej starosta a dva radní.

Došlo k jasnému vymezení významu obecní rady, totiž že obecní rada tvoří sbor, který se za předsednictví starosty usnází na všech věcech, jež podle zákona nebo podle zákonných nařízení nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu. Toto ustanovení utvářelo z rady primární orgán obce.

Obecní zastupitelstvo volilo ze svého středu rovněž starostu a jeho náměstka, v obcích s počtem převyšujícím 24 členů zastupitelstva se volili náměstci dva. Volba starosty nemusela být potvrzena státem, zákon č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích však stanovil, že volbu starosty schvaluje státní úřad. Pokud státní úřad volbu starosty a jeho náměstků nepotvrdil, pozbývala tato volba platnost a obecní zastupitelstvo bylo povinno uskutečnit volbu novou. Kdyby se však zastupitelstvo zdráhalo provést novou volbu, pozbývala by platnosti také volba členů obecního zastupitelstva. Politický úřad jmenoval do čela obce správní komisi a v příhodné době vypisoval novou volbu obecního zastupitelstva. Podle shora psaného je jasně viditelné, že těmito ustanoveními byla obecní samospráva značně okleštěná. Státní úřady nezavazoval žádný termín k vypsání nových voleb obecního zastupitelstva.

Právem obcí bylo zřizovat si poradní a přípravné sbory ve formě komisí.

Nejdůležitějším orgánem, v jehož rukách spočívala rozhodující moc, byla obecní rada. Její zasedání byla neveřejná a konala se poměrně často. Obecnímu zastupitelstvu byly vyhrazeny pouze některé věci, schvalovalo zejména obecní rozpočet, jeho schůze se měly konat alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. K určitým funkcím starosty patřilo svolávání schůzí obecní rady a obecního zastupitelstva, zastupování obce navenek apod.

Mezi mimořádné orgány obce patřil vládní komisař nebo správní komise. Pokud zemský úřad rozpustil zastupitelstvo, bylo povinností příslušného okresního úřadu stanovit pro obec přechodný orgán (komisař, správní komise). Tento mimořádný orgán vedl správu obce do řádné volby a dosazení nově zvoleného zastupitelstva. Pravomoc přechodných orgánů zůstala omezena na běžné záležitosti a kromě toho směl provádět pouze neodkladné akty, jejichž prodlením by mohla obci vzniknout škoda.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 – 1945 se charakter veřejné správy výrazně odlišoval od předešlého. V odtržených pohraničních částech republiky vstoupil v

platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Na protektorátním území vznikly správní orgány řídicí se poněkud upravenou verzí týchž zákonů. V pohraničí převzala dočasně, do 20. října 1938, veškerou výkonnou moc armáda. Z jejího pověření vedli armádní zástupci veškeré existující správní orgány.

Nejdůležitějším obdobím ve vývoji sudetské správní organizace byla krátká doba od 21. října 1938 do 30. dubna 1939. Došlo k přijetí významných zákonných opatření a vybudování celé správní sítě. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Ve správě obcí se zavedl tzv. vůdcovský princip a správu obce tak zastával pouze starosta. Stálými zástupci starostů se stali přidělení (Beigeordnete). První přidělenec byl podle zákona prvním a stálým zástupcem starosty, zbývající přidělení byli stálými zástupci pouze ve svých pracovních oborech (sociální péče, policie, zdravotnictví, školství apod.), starosta však mohl vztáhnout každou z těchto záležitostí na sebe. Další obecní orgán představovali obecní radové obstarávající trvalý kontakt mezi obecní správou a ostatními obyvateli. Jednalo se o nejméně 12 a nejvíce 36 členů a zákon stanovil, ve kterých záležitostech se musí starosta s obecní radou poradit. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu a přidělenec v určitém správním oboru nebo jiné speciální otázce. K obecním orgánům patřila také porada obecních radů a poradců. Starosta je zval v přiměřené lhůtě k poradě a oznámil jim její důvod.

O zajištění vzájemné symbiózy mezi obecní správou a nacistickou stranou se staral zmocněnec NSDAP. Ze zákona požíval značného vlivu na správu obce, aby dohlédl na správnou interpretaci nacistických zájmů ve svěřené obci. Starosta a přidělení z povolání vykonávali svůj úřad 12 roků, pokud se jednalo o úřad čestný, krátka doba na 6 roků.

Činnost obecních úřadů zanikla v roce 1945, kdy byly nahrazeny soustavou národních výborů. V pohraničí navazovaly na obecní úřady místní správní komise jmenované postupně v letech 1945 – 1946.

Název vsi Újezd pod Přimdou, situované přibližně 2 kilometry severně od Přimdy, vychází z označení pro menší území, jejichž hranice se určily podle dříve běžně užívaného českého práva objetím (uježděním) na koních. Prostor takto ohraničený byl za přítomnosti svědků, zpravidla šlechtického původu, vyznačen a později určen k osídlení. V pozdějším období byly hranice újezdů takřka srovnatelné s územními celky označované jako velkostatky. K dalším českým názvům patřily Augezd, Ugezd, Újezd, k německým Ugest, Ujest a k latinským Czwewy Vgezd, Czerweny Vgezd. Přívlástek červený byl v jazyce užíván pouze krátce, patrně kvůli krajovému odlišení. Přídomek pod Přimdou začal být ke jménu připojován od roku 1949 z čistě úřední potřeby. Do roku 1949 byla obec známá jako Újezd.

První písemná zmínka o lokalitě se vztahuje k roku 1454, kdy jí po smrti Semíka z Labuti získal jako odúmrt' český panovník, který jí nechal zapsat bratrům Janovi a Mikulášovi z Gutštejna. Následně byl Újezd začleněn do přimdského panství a spolu s dalšími vesnicemi téhož panství tvořil součást ochranného valu takzvaných chodských strážních vsí. Panství samotné se přes svůj význam stávalo předmětem častých zástav ze strany panovníků a tím bylo vystaveno lhostejnosti zástavních majitelů, kteří o svěřené majetek téměř nedbali. Nelze spolehlivě doložit, že devastace přimdského zboží jeho zástavními držiteli (Švamberky) byla čistě záměrná, ale nelibost, s jakou Švamberské na sklonku 16. století přijali císařovo rozhodnutí prodat všechnen majetek několika různým

zájemcům, tomu zřejmě nasvědčuje. V roce 1596 zastavil císař Rudolf II. hrad Přimdu a zároveň rozprodal vsi dosavadního panství, když předtím zrušil všechna stávající privilegia. Ves Újezd se spolu s Hošťkou, Bohuslaví a Rozvadovem staly majetkem Jiřího Petra ze Švamberka a po jeho smrti v roce 1608 bratra Jana Šebestiána ze Švamberka. V rukou Švamberků se soustředil majetek utvářející později páteř budoucího panství Velké Dvorce, tehdy zvaného prostě „dvory“. Syn Jiřího, Jan Bedřich ze Švamberka, prodal roku 1623 dvory s příslušenstvím Juliovi Jindřichovi Sasko-Lauenburskému. Tento je v roce 1632 prodal Janovi Filipovi Husmanovi z Namedy a Riolsburgu, tehdejšímu vlastníku tachovského panství. Vdova po Husmanovi se svými dětmi odprodala v roce 1664 od tachovského panství deset vsí, mezi nimi také Újezd, které koupil hrabě Jan Václav Kolovrat Novohradský. Tento soubor vsí dal vzniknout panství s názvem Velké Dvorce.

V majetku hraběcího rodu Kolovratů zůstala ves do konce patrimoniální správy v roce 1850, kdy došlo k jejímu osamostatnění.

Majitelem velkostatku Velké Dvorce zůstal rod pánů z Kolovrat do roku 1942, kdy o tento majetek přišel zábořem ze strany Německé říše. Tento stav setrval do roku 1945.

Územní a správní kompetence obecní samosprávy Újezdu pod Přimdou se vztahovaly pouze na obec samotnou.

Do roku 1862 patřil Újezd pod Přimdou pod Krajský úřad v Chebu a současně od roku 1850 pod nově zřízené Okresní hejtmanství v Tachově. Zároveň se vznikem politických okresů vznikly v roce 1850 také okresy soudní. Obec Újezd pod Přimdou se stala součástí nově vzniklého soudního okresu Přimda (zůstala v něm až do roku 1945). Při další reorganizaci správy v roce 1855 byla sloučena politická a soudní správa a vznikl smíšený Okresní úřad Přimda, jehož součástí byla též obec Újezd pod Přimdou. K definitivnímu rozdělení politické a soudní správy došlo v roce 1868, kdy bylo znovu obnoveno Okresní hejtmanství v Tachově. Po připojení okresu Tachov k německé „Třetí říši“ spravoval obec Landrát v Tachově.

Vzhledem k tomu, že v archivním souboru AO Újezd pod Přimdou se dochovalo pouhé torzo písemností vzniklých z činnosti obecní samosprávy, představuje rekonstrukce obecního vývoje obtížný úkol. V archivním souboru se sice nachází pamětní kniha obce (inv. č. 1), která je však citelně poznamenána retrospektivním způsobem pořízení záznamů a také osobou pisatele, respektive jejím učitelským povoláním. Dění v obci jako celku totiž ustoupilo do pozadí a pisatel se zaměřil především na vlastní zájmy a záliby. Přesto se také díky pamětní knize podařilo alespoň zčásti rekonstruovat přehled starostů, jinak je nedostatek informací o vývoji původce archivního souboru v této kapitole zapříčiněn nedostačujícím množstvím relevantních údajů, které lze z dochovaných archiválií extrahovat.

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Angermann	?	?
Josef Peyerl	?	?
Michael Paul	1903	?
Josef Reis	?	?
Josef Roppert	?	?

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Josef Peyerl	?	1914
Karl Dobner	1914	1917
Georg Martinka	1917	1919
Michael Sommer	1919	1927
Josef Paul	1927	1931
Josef Peyerl	1931	1938
Josef Angermann	1938	1945

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Ze zápisu o odborné archivní dohlídce spisovny MNV Újezd pod Přimdou z 20. října 1953, provedené v přítomnosti zástupce ONV Tachov, vyplývá, že ve spisovně se nacházely také písemnosti vzniklé z činnosti německé správy obce. Jednalo se o „seznam inventáře“ z let 1928 – 1930, účetní závěrku s datací 1938, obecní rozpočet s datací 1943 a o dvacet německy psaných spisů bez bližšího popisu a datace. Tyto písemnosti byly určeny pro pozdější uložení do archivu.

V zápisu o revizi skartovaného materiálu v úřadovně MNV Újezd pod Přimdou ze 7. června 1955 je uvedeno, že při kontrole písemností určených pro uložení do archivu v roce 1953 nenalezl okresní archivář žádnou z tehdy uváděných písemností (podle současného stavu archivního souboru, ale také s ohledem na záznam v EL JAF, je evidentní, že všechen tento „nenalezený“ materiál byl do tehdejšího okresního archivu převzat, aniž by o tom byl učiněn řádný záznam v evidenci). Při dodatečné revizi spisovny však objevil další písemnosti vzniklé z činnosti německé samosprávy obce. Nalezl 1 podací protokol, v jehož vedení pokračovala česká správa obce (bez uvedení datace), 1 matriku příslušníků obce, 1 seznam nemovitého majetku obce (oboje bez uvedení datace) a 1 peněžní knihu z roku 1728, týkající se velkostatku. Dále je v zápisu zaznamenáno, že v obci se nenachází německá pamětní kniha.

Ze zápisu o dohlídce spisovny MNV Újezd pod Přimdou z 22. září 1959 lze zjistit, že okresní archivář našel a překontroloval pouze písemnosti českého původu.

V evidenčním listu JAF, zavedeném k 1. říjnu 1958, je zaznamenáno, že archivní soubor AO Újezd pod Přimdou obsahoval 2 úřední knihy s datací 1928 – 1943, 2 fascikly s datací 1928 – 1943 a 1 podací protokol z období 1939 – 1945. Všechny tyto písemnosti převzal tehdejší okresní archiv 7. srpna 1955 pod číslem přírůstku 68. Do rubriky „Tematický popis archivního souboru“ bylo uvedeno, že tento obsahoval matriku příslušníků obce, seznam nemovitého majetku obce, peněžní knihu panství a administrativní spisy. V pozdějším období bylo neznámo kým a kdy do EL JAF několikrát zasahováno. Původní stav úředních knih byl změněn ze 2 kusů na 1 a následně opět na 2 úřední knihy. Datace byla postupně upravena na údaje 1935 – 1940, 1945 – 1954 a 1923 – 1937, aniž by došlo k jejich jakémukoliv vzájemnému omezení či specifikaci. Záznam o fasciklech byl zrušen a archivní soubor se následně rozrostl o 2 kartóny. Zrušen byl také údaj o podacím protokolu. Do „Tematického popisu archivního souboru“ přibyl záznam „kronika obce“. Přestože se v

archivním souboru při všech předešlých změnách nacházela kniha, označená v roce 1955 jako „peněžní kniha týkající se velkostatku“ s datací 1728, v EL JAF to nebyl tento časový údaj nikdy zohledněn. Totéž se týká způsobu a data nabytí pamětní knihy obce.

Z údaje, uvedeného v zápise o kontrole spisovny v roce 1955, že existoval podací protokol německé samosprávy obce, nelze usuzovat, zda se obec řídila nějakým spisovým řádem. Pouze na jednom jediném spisu našel zpracovatel jednoduchou písařskou značku „Z: 463“, což by mohlo naznačovat, že doručená korespondence byla ukládána v chronologickém sledu. Nelze však s jistotou určit, jestli byl tento výběr pravidelný a řádný, nebo zda se jednalo pouze o subjektivní rozhodnutí zapisovatele z důvodu důležitosti daného dokumentu.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Při pořádacích pracích v archivním souboru AO Újezd pod Přimdou z něj byla vyčleněna Kniha výdajů za hraniční kameny mezi hranicemi velkostatku Velké Dvorce a statku Labuť, vzniklá z činnosti správy velkostatku ve Velkých Dvorcích. Vzhledem k tomu, že archivní soubor Vs Velké Dvorce EL NAD 20 132, kam tento archivní materiál náleží, je uložen ve Státním oblastním archivu v Plzni, byla tato písemnost delimitována do 5. oddělení SOA v Plzni. Na základě delimitačního protokolu č. j.: SOAP/090-0645/2009-40.02 z 9. listopadu 2009 byla do SOA v Plzni předána Kniha výdajů za hraniční kameny mezi hranicemi velkostatku Velké Dvorce a statku Labuť s datací 1728 o celkové metrži 0,01 bm.

S ohledem na předešlý delimitační protokol došlo v archivním souboru AO Újezd pod Přimdou ke korekci jeho celkového časového rozsahu a metrže.

Materiál archivního souboru AO Újezd pod Přimdou pochází z let 1903 – 1945. Jedná se o 2 úřední knihy a 1 kartón o celkové metrži 0,14 bm.

Vzhledem k umístění obce v oblasti s převažujícím německým obyvatelstvem je v dochovaných archiváliích užíván německý jazyk.

Archivní soubor byl uspořádán podle metodického návodu pro pořádání archivních souborů obcí.

V archivním souboru se nalézají archiválie I. (inv. č. 1) a II. kategorie.

Všechny archiválie byly poškozeny nevhodným uložením, častou manipulací a vlhkem. Úřední knihy vykazují známky napadení plísní.

Při pořádacích pracích v archivním souboru AO Újezd pod Přimdou z něj nebyly vyřazeny žádné multiplikáty a písemnosti nearchivní povahy.

Mimo archivní soubor se nachází kniha se zápisy ze zasedání obecní rady a zastupitelstva německé samosprávy obce z období 1935 – 1940, v jejímž vedení pokračovala česká správa v letech 1946 – 1954. Kniha je uložena v archivním souboru MNV Újezd pod Přimdou EL NAD 509.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Vzhledem k tomu, že v archivním souboru AO Újezd pod Přimdou se dochovalo pouhé torzo materiálu, jeho využitelnost je značně limitovaná. Stěžejním badatelským pramenem proto zůstává pamětní kniha obce (inv. č. 1), která je však poznamenána retrospektivním

způsobem pořizování záznamů. Jako nezbytné se proto jeví doplnění informací v dochované regionální literatuře.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v září 2009 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 10. května 2010

Miroslav Vetrák

Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Adressbuch und Führer für den politischen Bezirk Tachau und Umgebung. Tachau : Verfasser Karl Hlawaty : Schriftleiter in Pilsen, [1914]

Adressbuch für den politischen Bezirk Tachau. Tachau : Herausgegeben von Richard Mayer in Neuzedlisch, [1925]

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida : Verlagsanstalt Albert & Hanselik, s. d.

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1849

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1864

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1919

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1933

Státní oblastní archiv Plzeň : Průvodce po archivních fondech. Svazek 3. Praha : Archivní správa ministerstva vnitra ČSR, 1976

Übersicht der in Folge a. h. Gutschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten provisorischen Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen, 1849

II. Literatura

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce : Příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu, *Archivní časopis : zvláštní příloha.* 1999, roč. 49.

PROFOUS, Antonín – SVOBODA, Jan. *Místní jména v Čechách : jejich vznik, původní význam a změny.* Díl IV. S – Ž, Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1957.

SEDLÁČEK, August. *Místopisný slovník království českého.* Praha : Nakladatelství ARGO, 1998.

Příloha č. 1 – Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
EL	evidenční list
EL JAF	evidenční list Jednotného archivního fondu
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evíd.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
NAD	národní archivní dědictví
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Nacionálněsocialistická německá strana dělnická)
ONV	okresní národní výbor
Ř. z.	Říšský zákoník
Sb.	Sbírka
s. d.	sine dato (bez datace)
SOkA	státní okresní archiv
Z. z.	Zemský zákoník

Inventární seznam

Obecní úřad 1850 – 1945**Úřední knihy****Knihy všeobecné správy obce**

1	Pamětní kniha obce	1923 – 1937	K 1
2	Matriční kniha (evidence obyvatel)	[1935] – 1945	K 2

Spisový materiál**Spisy****Obec a její správa**

3	Ohlašovací lístky ze Standesamtu Přimda	1943	N 1
4	Zápisy ze zasedání obecního zastupitelstva	1903 – 1914	N 1
5	Pokyny došlé od úřadu Landráta v Tachově	1939 – 1945	N 1
6	Rozhodnutí Okresního výboru a Správní komise na Přimdě, adresovaná obci, ve věcech práv soukromých majitelů v obci	1914 – 1919	N 1

Správa obecního majetku

7	Arch pozemkového vlastnictví obce	[1914]	N 1
8	Rozpočtové hospodaření obce	1939 – 1940	N 1
9	Rozpočet obecné školy	1943	N 1
10	Inventář obecního jmění	1928 – 1930	N 1

Péče o veřejné ústavy a zařízení

11	Výdajové přehledy pro výkazy vyživovacího úřadu	[1940] – [1944]	N 1
----	---	-----------------	-----

Účetní materiál**Účetní přílohy**

12	Účetní závěrka	1938	N 1
13	Účetní závěrka obecné školy	1938	N 1

Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Archiv obce Újezd pod Přimdou
Značka archivního souboru:	AO Újezd pod Přimdou
Časový rozsah:	1903 – 1945
Počet evidenčních jednotek:	3 (2 úřední knihy, 1 kartón)
Počet inventárních jednotek:	13
Rozsah v bm:	0,14 bm
Stav ke dni:	10. května 2010
Zpracovatel archivního souboru:	Miroslav Vetrák
Zpracovatel archivní pomůcky:	Miroslav Vetrák
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl dne 10. 05. 2010 čj. SOAP/090-0306/2010